

IZVAJANJE SLOVENSKE IZHODNE STRATEGIJE 2010–2013

I. POVZETEK: Vlada RS je februarja 2010 sprejela Slovensko izhodno strategijo 2010–2013, ki naj bi »v čim krajšem času spodbudila gospodarsko aktivnost in zagotovila postopno odpravo makroekonomskih neravnovesij«. Strategija posebej izpostavlja 10 ukrepov ekonomske politike (dejansko jih predvideva še precej več), strukturne ukrepe in institucionalne prilagoditve s ciljem »spodbuditi gospodarsko aktivnost in zagotoviti postopno odpravo makroekonomskih neravnovesij«.

Po prvem letu izvajanja izhodne strategije (upoštevali smo ukrepe, sprejete do 15. marca 2011) na UMAR ocenjujemo, da je bilo med **ukrepi ekonomske politike** velik del sprejetih na področju trga dela. Ob tem je treba opozoriti, da so bili izpuščeni ravno tisti ukrepi, ki so najbolj pomembni za povečanje varne prožnosti. Poleg tega bo prihodnja konsolidacija javnih financ počasnejša od predvidene v izhodni strategiji, med ukrepi za financiranje razvoja pa so bili ukrepi izvedeni le delno in brez učinka na oživitev finančnih trgov, kar ostaja ključen zaviralni dejavnik okrevanja.

Na področju **strukturnih ukrepov** je bila sprejeta le ena izmed treh predlaganih sprememb, in sicer posodobitev pokojninskega sistema. Pri tem ocenjujemo, da je bil prvotni predlog v procesu sprejemanja precej spremenjen, s čimer se je zmanjšal prispevek ukrepa k izboljšanju dolgoročne vzdržnosti javnih financ. Reformi zdravstvenega zavarovanja in sistema dolgotrajne oskrbe pa ostajata v pripravljalni fazi.

V okviru tretjega sklopa ukrepov, naslovljenih **institucionalne prilagoditve**, so bili sprejeti nekateri ukrepi, ki se nanašajo na prilagoditve na področju upravljanja javnih institucij in javne uprave, neizvedeni pa ostajajo predvsem ukrepi s področja učinkovite okoljske in podnebne politike.

UMAR, Ljubljana, 15. marec 2011

II. SINTEZNA OCENA IZVAJANJA IZHODNE STRATEGIJE 2010 – 2013

1. Gradivo podaja oceno izvajanja Slovenske izhodne strategije 2010–2013 (izhodna strategija) po prvem letu njenega izvajanja. Upošteva ukrepe, ki so bili sprejeti do 15. marca 2011, pri čemer jih glede na izvedbo oz. sprejetje deli na izvedene, neizvedene in delno izvedene (npr. zakoni so sprejeti, vendar z vsebino, ki je v primerjavi s predvideno v izhodni strategiji okrnjena ali ne dosega vseh zastavljenih ciljev). Vseh ukrepov zaradi narave in tudi opredelitve ni mogoče jasno ovrednotiti, saj npr. nekateri ukrepi ne vsebujejo roka izvedbe, nekateri pa so podani presplošno, kar otežuje njihovo kvantifikacijo.

2. Izhodna strategija v prvem sklopu predvideva sprejetje ukrepov s takojšnjimi oz. kratkoročnimi učinki na področju konsolidacije javnih financ, financiranja za razvoj in krepitve elementov varne prožnosti. V drugem sklopu naslavlja strukturne ukrepe, kjer se osredotoči na posodobitev sistemov socialne zaščite. V zadnjem delu pa navaja ukrepe s področja institucionalnih prilagoditev, predvsem na področju boljšega upravljanja javnih institucij in javne uprave ter prometne in energetske infrastrukture za učinkovito okoljsko in podnebno politiko.

3. **Konsolidacija javnih financ.** Za zagotovitev vzdržnosti fiskalnega sistema je vlada v izhodni strategiji kot kratkoročni ukrep poleg ponovljene zaveze o spoštovanju Pakta stabilnosti in rasti predlagala uvedbo fiskalnega pravila za določitev obsega javne potrošnje ter njeno racionalizacijo. Ob tem je določila tudi ciljne vrednosti za posamezne fiskalne agregate.

4. Po prvem letu izvajanja strategije ugotavljamo, da je bilo pri pripravi proračuna sicer uporabljeno fiskalno pravilo (ki je zaradi nižjih dejanskih odhodkov postalo nezavezujoče), konsolidacija pa je počasnejša od predvidene v izhodni strategiji. V primeru, da zaradi počasnejše konsolidacije javnih financ v letih 2011 in 2012 le te v naslednjem obdobju ne bomo okrepili, bi lahko ogrozili zavezo o izpolnjevanju določil Pakta stabilnosti in rasti v letu 2013, kar kot cilj navaja izhodna strategija. Med razlogi za odstopanje od načrtovane poti konsolidacije velja omeniti predvsem neuresničevanje (delno ali v celoti) ukrepov za izboljšanje učinkovitosti javnega sektorja. Predvidena konsolidacija v izhodni strategiji v tem delu temelji predvsem na omejevanju stroškov dela v javnem sektorju, kjer so izvedeni ukrepi dali le delne rezultate. Na področju omejevanja rasti bruto plače na zaposlenega so bili izvedeni načrtovani ukrepi (učinki so celo nekoliko presegle predvidene), vendar se je hkrati število zaposlenih, namesto predvidenega znižanja za 1,0 %, povečalo za 1,4 %. Število zaposlenih se je znižalo le v civilnem delu organov državne uprave. Ob pripravi proračuna za leti 2011 in 2012 so se proračunskim uporabnikom znižala proračunska sredstva za stroške dela in sicer v primerjavi z letom 2010 v povprečju za 3 %. Le delno izvedeni so ostali tudi ukrepi, povezani z racionalizacijo postopkov v javni upravi. Kot možen ukrep za zmanjšanje dolga sektorja država po letu 2012 je naveden tudi postopni umik države iz gospodarstva. Vlada pa je z namenom izboljšanja upravljanja z državnim premoženjem ustanovila Agencijo za upravljanje kapitalskih naložb, ki naj bi predvidoma do sredine 2011 pripravila strategijo upravljanja kapitalskih naložb RS. Izhodna strategija še predvideva, da bo proračunske dokumente v obdobju 2013-2017 spremljal Program državnih razvojnih prioritet in investicij kot srednjeročni izvedbeni dokument razvojnega načrtovanja. Priprava dokumenta je pomembna, ker je predhodni dokument Državni razvojni program razvojne prioritete Slovenije razdelal le do leta 2009.

5. **Financiranje za razvoj.** Izhodna strategija predvideva ukrepe za odpravo kratkoročnih težav bančnega sektorja, ki naj bi ponovno postal sposoben podpirati poslovanje in investicijske načrte poslovnega sektorja ter ukrepe, ki bi okrepili finančni sistem in omogočili, da bi bil sposoben financirati tudi dolgoročne razvojne projekte Slovenije. Precej pozornosti namenja »nebančnim« institucijam, kot npr. SID banki, ki je ob sodelovanju ministrstev okrepila in razširila svojo dejavnost. Med temi javnimi institucijami naj bi predvsem boljša koordinacija aktivnosti zagotovila celotno paleto finančnih instrumentov za podporo razvoju in rasti podjetij. Izhodna strategija poleg tega predvideva tudi učinkovitejšo črpanje EU sredstev in prilagoditve kohezijske politike.

6. Rezultati izvajanja izhodne strategije na področju financiranja za razvoj so mešani. Vlada je s pomočjo javnih institucij uveljavila precej instrumentov, ki so bili predstavljeni v izhodni strategiji, in dosegla njihovo boljše koordinacijo. Za finančno okrepitev bančnega sistema je RS v noveli ZJF predvidela možnost deponiranja prostih denarnih sredstev pri bankah z daljšo ročnostjo in to možnost v okviru protikriznih ukrepov tudi uveljavila. Niso pa bili izvedeni drugi ukrepi, ki bi finančno okrepili bančni sistem. Posojilna aktivnost bank do podjetij se je tako v letu 2010 še poslabšala, še zlasti proti koncu leta. Kot potreben ukrep se tako kaže predvsem čimprejšnja dokapitalizacija bančnega sistema in vzpostavitev mehanizmov za učinkovitejše upravljanje z naložbami slabše kakovosti. V letu 2010 je bila preučena potreba po posebnem reševanju slabih terjatev bank (ustanovitev slabe banke); vlada je po posvetovanju z Banko Slovenije sklenila, da tovrstne aktivnosti glede na trenutno stanje niso bile potrebne. Izhodna strategija pa omenja tudi možnost sanacije slabih naložb v bankah, do katere za zadaj še ni prišlo.

7. **Krepitev elementov varne prožnosti.** Izhodna strategija predvideva ukrepe za posodobitev trga dela preko prenove ključne zakonodaje in povezovanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja ob hkratnem povečanju učinkovitosti socialne politike. Poleg tega predvideva spremembe, ki bi okrepile konkurenčnost gospodarstva z znižanjem stroškov dela delodajalcev in neposredno spodbujale zaposlovanje.

8. Za precejšen del predvidenih ukrepov, osredotočenih na krepitev varne prožnosti, so bile pravne podlage sprejete že v prvem letu izvajanja izhodne strategije: sprejeta je bila zakonodaja za povečanje učinkovitosti socialne politike, pri čemer pa bodo učinki odvisni od izvedbe podpornih dejavnosti; delno so bili izvedeni ukrepi aktivne politike zaposlovanja; sprejeta sta bila Zakon o urejanju trga dela in Zakon o malem delu. Vlada je marca sprejela tudi Zakon o štipendiranju, ki naj bi izboljšal povezanost sistema štipendiranja s trgom dela. V tem sklopu tako ostajajo neizvedeni ukrepi posodobitve trga dela s spremembami Zakona o delovnih razmerjih in zmanjšanje neenakosti med vplačniki prispevkov za socialno varnost z uvedbo omejitev zgornje meje zavarovalnih osnov za socialne prispevke, ki je trenutno v fazi preučitve posledic omejitve.

9. **Strukturni ukrepi.** Izhodna strategija v sklopu strukturnih ukrepov predvideva prilagoditve sistemov socialne varnosti, in sicer: posodobitev pokojninskega sistema, kjer naj bi v prvi fazi posodobili sedanji sistem, v drugi fazi pa vpeljali sistem, ki bi temeljil na načelu večstebnega sistema; vzpostavitev sistema dolgotrajne oskrbe, ki bi celovito uredil dejavnosti dolgotrajne oskrbe; posodobitev sistema zdravstvene dejavnosti in zdravstvenega zavarovanja.

10. Izmed predvidenih sprememb je Državni zbor v letu 2010 sprejel posodobitve pokojninskega sistema, ki pa so bile manjše od predvidenih v izhodni strategiji. Njihova uveljavitev, predvidena za začetek leta 2011, je odložena zaradi referendumske pobude glede uveljavitve sprejetega zakona. Na ostalih dveh področjih socialne zaščite v prvem letu izvajanja izhodne strategije ni bila izvedena nobena od predvidenih sprememb.

11. **Institucionalne prilagoditve.** Poleg strukturnih izhodna strategija predvideva tudi institucionalne spremembe, ki naj bi ustvarile boljše pogoje za gospodarjenje in privedle do konkurenčnejšega okolja. Predvideni ukrepi se osredotočajo na boljše upravljanje javnih institucij in javne uprave ter prilagoditve v prometni in energetski infrastrukturi za učinkovito okoljsko in podnebno politiko.

12. Med predvidenimi spremembami upravljanja javnih institucij je vlada izpeljala ustanovitev Javne agencije za javno naročanje Republike Slovenije, ki je s 1.2011 pričela z delom. Izpeljana je bila tudi ustanovitev Agencije za upravljanje kapitalskih naložb, ki je že pričela z delom, vendar je prestavila rok za predstavitev strategije upravljanja z državnim premoženjem; izpeljane so statusne spremembe DARS; v ustanavljanju je Javni sklad za ravnanje z nepremičnim premoženjem; vse ostale predvidene spremembe v prvem letu izvajanja izhodne

strategije niso bile izvedene. V sklopu ukrepov za prilagoditve v prometni in energetski infrastrukturi za učinkovito okoljsko in podnebno politiko je bila uzakonjena nova ureditev glede sistema umeščanja prometne in energetske infrastrukture v prostor ter sprejeta zakonodaja za razvoj železniškega sistema, nista pa bila sprejeta niti Zakon o podnebnih spremembah niti celovita podnebna strategija do leta 2050.

III. UKREPI EKONOMSKE POLITIKE

Slovenska izhodna strategija 2010–2013 (izhodna strategija) v prvem sklopu predvideva sprejetje ukrepov s takojšnjimi oz. kratkoročnimi učinki na področju:

1. konsolidacije javnih financ
2. financiranja za razvoj
3. krepite elementov varne prožnosti.

3.1. KONSOLIDACIJA JAVNIH FINANC

Za zagotavljanje makroekonomske stabilnosti in ustvarjanje pogojev za nadaljnjo rast je ključnega pomena zagotoviti stabilne fiskalne razmere, v katerih javni dolg ne bo presegel meje, ko bi se poslabšali pogoje zadolževanja ne samo države, ampak tudi ostalih sektorjev.

Za zagotovitev vzdržnosti fiskalnega sistema je v izhodni strategiji kot kratkoročni ukrep poleg ponovljene zaveze o spoštovanju Pakta stabilnosti in rasti vlada predlagala uvedbo fiskalnega pravila za določitev obsega javne potrošnje in njeno racionalizacijo. Ob tem je določila tudi ciljne vrednosti za posamezne fiskalne agregate.

Po prvem letu izvajanja strategije ugotavljamo, da je vlada pri pripravi proračuna sicer uporabila fiskalno pravilo (ki je zaradi nižjih odhodkov postalo nezavezujoče), da pa je konsolidacija počasnejša, kot je predvideno v izhodni strategiji.

(Delna) konsolidacija temelji predvsem na omejevanju stroškov dela v javnem sektorju, medtem ko se je število zaposlenih namesto predvidenega znižanja za 1,0 % povečalo za 1,4 % (število zaposlenih se je znižalo le v civilnem delu organov državne uprave); le delno izvedeni so tudi ukrepi, povezani z racionalizacijo postopkov v javni upravi.

Po izteku veljavnega Državnega razvojnega programa v letu 2009 izhodna strategija predvideva, da bo ob proračunskih dokumentih pripravljen tudi Program državnih razvojnih prioritet in investicij kot srednjeročni izvedbeni dokument razvojnega načrtovanja, za katerega je Vlada RS februarja 2011 sprejela strukturo in časovnico.

3.1.1. Fiskalno pravilo in spoštovanje pakta stabilnosti in rasti

Ukrep 1: Določitev obsega in strukture javne potrošnje **Ukrep le delno izveden**

Fiskalna konsolidacija je določena s ciljem zmanjšati primanjkljaj države pod 3 % BDP do leta 2013 in temelji na zmanjševanju in racionalizaciji javnofinančnih odhodkov ob hkratni ohranitvi davčne obremenitve na sedanji ravni. V ta namen izhodna strategija povzema ciljni scenarij za saldo konsolidirane bilance javnega financiranja iz Programa stabilnosti (dopolnitev 2009).

Tabela 1: Razlika med ciljnim scenarijem za državni proračun po Slovenski izhodni strategiji in med sprejetimi proračuni v decembru 2010

	Odstopanje (v mio EUR)			Odstopanje (indeks)		
	2010 ocena	2011	2012	2010 ocena	2011	2012
Prihodki	-1,028.0	-406.5	-517.3	88.0	95.3	94.4
domači	-596,6	-436.5	-587.7	92.0	94.3	92.9
EU sredstva	-431,4	30.0	70.4	62.6	102.9	107.2
Odhodki	-1.123,5	-120.1	-193.9	89.2	98.8	98.1
domači	-639,3	-132.7	-362.5	92.9	98.5	96.1
namenski	-46.0	-0.5	106.2	77.2	99.7	250.2
EU sredstva	-438.1	13.2	62.4	62.1	101.3	106.4
Saldo	95,5	-286.4	-323.4	94.8	120.4	129.4
% BDP	0.2	-0.8	-0.8			

Vir: MF, Sprememba državnega proračuna za leto 2011 in državni proračun za leto 2012, dec. 2010, Slovenska izhodna strategija, (Bilančne projekcije za Program stabilnosti, dopolnitev 2009), preračuni UMAR.

Izhodna strategija predvideva, da se fiskalna konsolidacija izvaja predvsem na strani odhodkov, zato je bila izvedena omejitev rasti proračunskih odhodkov s fiskalnim pravilom, ki bi v dveh letih zagotovilo nominalno nespremenjeno raven odhodkov integralnega proračuna (postavka »domači« med odhodki), v nadaljnjih letih pa bi morali odhodki proračuna rasti počasneje od rasti prihodkov.

Po prvem letu izvajanja strategije ugotavljamo, da je vlada pri pripravi proračuna sicer uporabila fiskalno pravilo (ki je zaradi nižjih odhodkov postalo nezavezujoče), da pa je konsolidacija počasnejša, kot je predvideno v izhodni strategiji. Primanjkljaj državnega proračuna je po predhodnih ocenah proračuna v letu 2010 sicer nekoliko nižji od projekcije iz Izhodne strategije, vendar pa decembra 2010 sprejeta državna proračuna za leti 2011 in 2012 kažeta na večje odstopanja glede na predvideno fiskalno konsolidacijo v Izhodni strategiji, ki so izrazitejša na strani prihodkov državnega proračuna. Da bi dosegli cilj izhodne strategije, bi se moral primanjkljaj proračuna v letu 2011 zmanjšati za 286,4 mio EUR in v letu 2012 za nadaljnjih 323,4 mio EUR. Po spremembah proračuna pa se bo v letu 2011 glede na predhodno oceno realizacije proračuna za leto 2010 zmanjšal le za 42 mio EUR, v letu 2012 pa za nadaljnjih 265 mio EUR. Zmanjšanje je torej v obeh letih skupaj le malenkost večje, kot bi bilo potrebno samo v enem letu glede na predvidevanja izhodne strategije.

Podobno sliko, zlasti za leti 2011 in 2012, pa kažejo tudi napovedi konsolidirane bilance javnih financ (MF). Primanjkljaj konsolidirane bilance javnih financ je bil v letu 2010 po oceni sicer za 0,1 o. t. BDP nižji, kot je bilo predvideno ob pripravi izhodne strategije, vendar za naslednji leti pa sprejeta proračuna predvidevata višji primanjkljaj kot izhodna strategija: v 2011 za 0,7 o. t. BDP in v 2012 za 0,8 o. t. BDP.

Vlada RS je julija 2010 sprejela novelo Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna, s katero je med drugim definirala hierarhijo razvojnega načrtovanja in določila način (formulo) za izračun fiskalnega pravila. Določila je tudi način priprave proračuna glede na sprejeto klasifikacijo po politikah. V pripravi pa sta tako Zakon o javnih financah, kot Zakon o razvojnem načrtovanju.

3.1.2. Ukrepi za doseganje fiskalne konsolidacije

a) **Znižanje stroškov dela v javnem sektorju** **Ukrep je delno izveden**

1. Ukrepi na področju plač z namenom umiritve rasti povprečne bruto plače javnega sektorja so bili izvedeni. V izhodni strategiji še niso bili upoštevani (čeprav napovedani) ukrepi iz aneksa št. 4 h kolektivni pogodbi za javni sektor (UL št. 89/2010) in zakona o interventnih ukrepih (UL št. 94/2010), zato je učinek vseh ukrepov večji od predvidenega. **Bruto plača na zaposlenega v javnem sektorju je v letu 2010 nominalno ostala na ravni predhodnega leta (leta 2009 je bila rast 6,5-odstotna).**

Pri finančnih učinkih je upoštevan aneks št. 4, zakon o interventnih ukrepih, sprememba ZSPJS in podzakonskih aktov, učinki na znižanje potrebnega obsega sredstev za stroške dela pa so naslednji:

- Pomaknitev tretje in četrte četrtine z oktobra 2010 in oktobra 2011 na obdobje po letu, ko bo rast BDP realno presegla 2,5 % (jesenska napoved gospodarskih gibanj to predvideva v letu 2013), pomeni prihranek 20 mio EUR v letu 2010, 120 mio EUR v 2011 in 200 mio EUR v 2012, skupaj torej 340 mio EUR.
- Podaljšanje napredovalnega obdobja za eno leto pomeni letni finančni učinek okoli 1,3 % mase plač oz. 55 mio EUR.
- Začasna ukinitvev izplačevanja redne delovne uspešnosti pomeni letni prihranek 2,0-odstotka mase plač oz. 80 mio EUR. Ukrep je bil podaljšan do decembra 2012, kar bo v letih 2011 in 2012 vsakokrat pomenilo 80 mio EUR prihrankov.
- Do konca leta 2012 podaljšanje omejenega obsega sredstev za izplačilo delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela pri opravljanju rednih delovnih nalog do največ 60 % sredstev in znižane maksimalne višine delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela na 20 % oz. 30 % osnovne plače javnega uslužbenca pomeni finančni učinek 20 mio EUR letno.
- Znižanje višine položajnega dodatka (s 5–20 % na 5–12 %) in zaostrenih pogojev za upravičenost do tega dodatka. Finančni prihranek v letu 2010 bo znašal 0,4 mio EUR, v letih 2011 in 2012 pa v vsakem letu 5,3 mio EUR.
- Spremenjena organizacija in plačila dežurstva, ki je bila implementirana s 1.1.2011, bo imela finančni učinek 13,5 mio EUR letno.
- Podaljšanje ukrepa odbitka v višini 4 % osnovne plače pri plačah funkcionarjev ima letni finančni učinek 2,3 mio EUR.
- Podaljšanje znižanja osnovne plače direktorjem v javnem sektorju ima letni finančni učinek 0,5 mio EUR.
- Določitev regresa za letni dopust v enaki višini kot v letu 2009 (nižje od minimalnega zneska po ZDR) pomeni finančni učinek v višini 9 mio EUR.
- Ostali ukrepi, ki se nanašajo na druge prejemke iz delovnega razmerja, zaradi uveljavljenih prej navedenih ukrepov za umiritev rasti plač, niso bili uvedeni, tako da ni dodatnega zmanjšanja odhodkov iz naslova nadomestil za ločeno življenje, prevoza na delo in iz dela, povračila stroškov prehrane med delom,, odpravnin ob upokojitvi in podobno.

2. Ukrep zmanjševanja zaposlenih v javnem sektorju za 1,0 % v obdobju 2010–2012 v letu 2010 ni bil izveden – nasprotno, zaposlenost se je povečala za okoli 1,4 % (po podatkih SURS). Znižanje števila zaposlenih je bilo doseženo le v civilnem delu državne uprave. Na povečanje števila zaposlenih je vplivalo povečanje pri tistih subjektih javnega sektorja, ki se

pretežno financirajo iz nejavnih sredstev za opravljanje javne službe (kot so domovi za starejše, lekarnе, dijaški domovi, vrtci..) ter v nevladnih proračunskih uporabnikih, občinah ter javnih zavodih, katerih ustanoviteljice so občine, kjer vlada na omejevanje zaposlovanja nima vpliva. Zato pri tem ni bilo privarčevanih 40 mio EUR kot predvideno v izhodni strategiji, ampak so se odhodki dodatno povečali za 56 mio EUR, razlika torej znaša skoraj 100 mio EUR.

Skupni finančni učinek ukrepa zmanjševanja zaposlenih v javnem sektorju v obdobju 2010–2012 bi dosegel 240 mio EUR (2010 40 mio, 2011 80 mio in 2012 120 mio EUR). Vendar so se v letu 2010 odhodki povečali za okoli 56 mio EUR, zato bi bil skupni finančni učinek, tudi v primeru, da se letos in prihodnje leto število zaposlenih zniža skladno z načrtom, bistveno nižji od predvidenega v izhodni strategiji. To pomeni, da tudi če bi vlada v letih 2011 in 2012 realizirala 1,0-odstotno znižanje števila zaposlenih in bi finančni učinek v letu 2011 znašal 40 mio EUR in v 2012 80 mio EUR, bi kumulativni učinek (zaradi povečanja odhodkov v letu 2010) dosegel okoli 64 mio EUR.

b) Optimizacija procesov javne uprave **Ukrep se izvaja**

V letu 2010 so se nadaljevali procesi optimizacije procesov javne uprave in sicer so bile uvedene nove storitve za poslovne subjekte, ki vplivajo na znižanje administrativnih bremen. Za izvedbo projekta e-Sociala je Vlada RS sprejela akcijski načrt za realizacijo in določila vsebino in aktivnosti za izvedbo. Učinkovitost sistema socialnih transferjev je v veliki meri odvisna tudi od načina izvedbe, zato je potrebno zagotoviti, informacijske povezave do podatkovnih virov in prilagoditi informacijski sistem na centrih za socialno delo. Predvidena je tudi povezava do zbirke o vrednosti nepremičnin, da bo pri odločanju o upravičenosti do posameznih pravic možno tudi upoštevanje vrednosti nepremični. V okviru projekta e-Zdravje se zaključuje akcijski načrt za izvedbo podprojekta zNet. Realizacija projekta bo vplivala na večjo učinkovitost zdravstvenih procesov in storitev.

Na področju javnega naročanja je izdelan osnutek akcijskega načrta za vzpostavitev projekta e-javno naročanje. Vzpostavljen je bil katalog s spletnim vmesnikom za izvedbo skupnega javnega naročila pisarniškega materiala. Vključenih je 170 organov, 900 uporabnikov, izdelana se povprečno 110 naročil mesečno, ki se izdajo po elektronski pošti.

Projekt informacijske podpore postopkov priprave predpisov (IPP) je prešel v produkcijsko fazo 1.4.2010 in se izvaja tekoče in v skladu s časovnico. Trenutno so vanj vključeni vsi državni organi.

Procesi optimizacije so začrtani precej srednjeročno. Ocen vrednosti prihrankov izvedenih procesov še ni na razpolago.

c) Racionalizacija in poenostavitve postopkov **Ukrep se delno izvaja**

Izhodna strategija predvideva velike prihranke v zvezi z racionalizacijo in poenostavitvijo postopkov (tako za gospodarstvo, gospodinjstva kot javni sektor). Po trenutno dostopnih podatkih izvajanje 41 ukrepov in poenostavitev za odpravo administrativnih ovir še vedno ni zadovoljivo (ocena MJU), saj je bil do sedaj realiziran le manjši del ukrepov (skupno 16 od 41 napovedanih ukrepov, večina ukrepov je v postopku realizacije, nekateri zakoni so v parlamentu). Obstoječi program je bil dopolnjen s 50 dodatnimi ukrepi za odpravo administrativnih ovir, ki so bili realizirani v letu 2010. Po sedanjih podatkih je bilo ocenjenih prihrankov najmanj v višini 22 mio EUR. Eden pomembnejših ukrepov, ki se nanaša na poenostavitve plačevanja davkov in prispevkov, bo realiziran v mesecu juliju letos.

Na področju zmanjševanja administrativnih bremen za 25 % do 2012 so bile izvedene vse predvidene aktivnosti v skladu z akcijskim programom. V okviru druge faze je bilo na podlagi enotne metodologije za merjenje administrativnih stroškov pregledanih 3480 predpisov. V drugi fazi so se v skladu z enotno metodologijo izmerili stroški in bremena posameznih področij (marec 2011).

Na osnovi razpoložljivih podatkov lahko ocenimo, da je do uresničevanja načrtanih ukrepov sicer prišlo, vendar je bil napredek v letu 2010, skupaj s prihranki, verjetno manjši od pričakovanih.

3.1.3. Dodatni ukrepi za zmanjšanje dolga sektorja države

Postopno zmanjšanje aktivne vloge države v gospodarstvu

Ukrep je v pripravi

Izhodna strategija kot možen ukrep navaja postopno zmanjšanje aktivne vloge države v gospodarstvu po letu 2012. Vlada naj bi na podlagi predloga Agencije in resornih ministrstev pripravila seznam kapitalskih naložb države in jih ločila na strateške in tržne naložbe. Cilj je, da bi s prodajo kapitalskih deležev države dosegli zmanjšanje javnega dolga za okrog dve odstotni točki.

Agencija za upravljanje kapitalskih naložb je pričela z delom, vendar je do 30. jun. 2011 predstavila rok, do katerega mora predstaviti strategijo upravljanja z državnim premoženjem.

3.1.4. Prioritetni ukrepi in projekti za doseganje razvojnih ciljev

Izhodna strategija predvideva pripravo Programa državnih razvojnih prioritet in investicij (DRPI), ki bo sprejete strateške usmeritve in razvojne prioritete Strategije razvoja Slovenije 2013-2020 operativno razdelal in v procesu načrtovanja služil kot srednjeročni izvedbeni dokument razvojnega načrtovanja, z natančneje določenimi in finančno ovrednotenimi razvojnimi programi. DRPI je predviden kot podlaga za pripravo srednjeročnega fiskalnega scenarija, proračunskega memoranduma in proračuna. Vlada Republike Slovenije je potrdila Dispozicijo s časovnico in predlogi tem za razpravo o novi Strategiji razvoja Slovenije za obdobje 2013–2020. (sklep Vlade RS 121. redni seji dne 17. 2. 2011).

Ukrep 2: Določitev državnih razvojnih prioritet **Ukrep predviden za obdobje 2013-2017**

Predhodni dokument Državni razvojni program je razvojne prioritete Slovenije razdelal do leta 2009. Vlada Republike Slovenije se je na 120. redni seji dne 10. 2. 2011 seznanila z Informacijo o pripravi Programa državnih razvojnih prioritet in investicij za obdobje 2013–2017 ter potrdila njegovo strukturo in časovnico. Metodologija za definiranje vsebin in določanje prioritet bo uporaba pristopa matrik logičnega okvirja, SWOT analize in postavljanja hierarhije ciljev. Navedene metode dela bodo opravljene interno - znotraj ministrstev. Glavno vlogo bodo imele krovna skupina in delovne skupine za razvojno načrtovanje in pripravo proračunov. Eksterno bo opravljena vnaprejšnja analiza in analiza investicijskih potreb ter potreb po ukrepih in strukturnih spremembah. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropske zadeve bo strokovno in tehnično vodila proces in pripravljala dokument. Po različnih fazah priprave bodo k aktivnemu sodelovanju vključene tudi vse zainteresirane skupine. Na ta način bomo zagotovili konsistenten in realen izvedbeni dokument, ki bo uresničeval prioritete in usmeritve, zastavljene v Strategiji razvoja Slovenije, ter določal vsebinske okvirje in prioritete za pripravo letnih proračunov.

3.2. FINANCIRANJE ZA RAZVOJ

Za ponovno oživitev gospodarske aktivnosti in izvajanje razvojnih prioritet je ključnega pomena dobro delujoči finančni sistem. Razvojne projekte pa lahko v veliki meri podpirajo tudi sredstva, ki jih država pridobi iz evropskega proračuna.

Izhodna strategija tako predvideva ukrepe za odpravo kratkoročnih težav bančnega sektorja, ki naj bi ponovno začel podpirati poslovanje in investicijske načrte poslovnega sektorja, ter ukrepe, ki bi okrepili finančni sistem in omogočili, da bi bil sposoben financirati tudi dolgoročne razvojne projekte Slovenije. Precej pozornosti namenja »nebančnim« institucijam, kot npr. SID banki, ki naj bi ob pomembnem sodelovanju ministrstev okrepili in razširili svojo dejavnost. Predvsem boljša koordinacija aktivnosti med temi javnimi institucijami naj bi zagotovila celotno paleto finančnih instrumentov za podporo razvoju in rasti podjetij. Izhodna strategija poleg tega predvideva tudi učinkovitejše črpanje EU sredstev in prilagoditve kohezijske politike.

Rezultati izvajanja izhodne strategije na tem področju so mešani. Vlada je preko javnih institucij uveljavila precej instrumentov, ki so bili predstavljeni v izhodni strategiji, in dosegla njihovo boljšo koordinacijo. Posojilna aktivnost bank do podjetij se je kljub temu v letu 2010 še poslabšala, še zlasti proti koncu leta. Kot potreben ukrep se tako kaže predvsem čimprejšnja dokapitalizacija bančnega sistema in vzpostavitev mehanizmov za učinkovitejše upravljanje z naložbami slabše kakovosti. Izhodna strategija omenja tudi možnost sanacije slabih naložb v bankah, do katere ni prišlo, čeprav bi ukrep v trenutnih razmerah pripomogel h krepitvi bančnega sistema in obnovitvi financiranja gospodarstva.

3.2.1 Prilagoditve kohezijske politike

Načrtovana višina deleža sredstev EU iz evropske kohezijske in kmetijske politike v strukturi odhodkov državnega proračuna RS 2009–2013 se, kar zadeva leti 2009 in 2010, uresničuje, kot je predvideno v Izhodni strategiji. Ta predvideva gibanje deleža EU sredstev v omenjenem obdobju med 6,4 % in 7,2 % vseh odhodkov državnega proračuna; po podatkih MF je ta v letu 2009 znašal 6,4 %, v letu 2010 pa 7,8 %. Delež EU sredstev za financiranje prioritet, izpostavljenih v izhodni strategiji v letu 2010, je celo nekoliko presegel predvideno višino (60 %): v 2010 je bilo za uresničevanje prioriteten ciljev strategije namreč porabljenih 64 % evropskih sredstev kohezijske politike.

Ukrep 3: Prilagoditve Operativnih programov in sprememba pravic porabe **Ukrep je delno izveden**

Vlada RS je na podlagi izhodne strategije določila smer sprememb operativnih programov, katerih osnovno vodilo je od zidov k inovativnosti, delnim mesto in trajnosti. Na podlagi teh izhodišč je bil v maju 2010 pripravljen predlog sprememb Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (OP RR) ter Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013 (OP ROPI). Po pregledu predlogov sprememb s strani EK so skladno z načelom partnerstva potekala nadaljnja usklajevanja o vsebini sprememb s socialnimi partnerji in Državnim zborom. Dodatno je bilo v mesecu septembru izvedeno neodvisno vrednotenje, s katerim se je še enkrat preverila izvedljivost predlagane strategije v OP ROPI.

Predvideni nižji prispevek kohezijske politike za razvoj podjetništva v primeru neustreznih sprememb ciljev ukrepov spodbujanja regionalnega razvoja regij se je v letu 2010 uresničil, za

potrebe podjetništva je bilo porabljenih za 32 % manj sredstev kot v letu 2009. Zato ocenjujemo, da je na področju podjetništva tretji ukrep izhodne strategije delno izveden.

Na področju vlaganja v znanje za razvoj se je tretji ukrep izhodne strategije v veliki meri izvajal: delež sredstev EU, namenjen tej prioriteti, se je v letu 2010 več kot podvojil v primerjavi z letom 2009. Za obe prioriteti je bilo po izhodni strategiji predvideno povečanje deleža sredstev kohezijske politike za 200 mio EUR, od tega je bila v letu 2010 približno polovica sredstev porabljenih za področje človeških virov oziroma znanja za razvoj.

Po izhodni strategiji je v letu 2010 prioriteta znotraj Operativnega Programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007–13 (OP ROP) izgradnja železniške infrastrukture in v ta namen je bilo dodeljenih 68 mio EUR iz kohezijskega sklada; v letu 2010 je bilo za financiranje projekta modernizacije proge Divača–Koper počrpanih samo 7,5 mio EUR. Črpanje se bo nadaljevalo do konca finančne perspektive 2007–2013 oziroma do konca leta 2015. Ostala sredstva kohezijskega sklada so bila počrpana za naložbe v avtocestno infrastrukturo, sanacijo voda in poplavno varnost ter trajnostno rabo energije. V ta namen so bila v okvirju OP ROPI 2007–13 odobrena sredstva za energetske sanacije kot prvo prednostno usmeritev 6. razvojne prioritete »Trajnostna raba energije«. Glavni razlog za slabše rezultate pri črpanju sredstev za razvoj okoljske in prometne infrastrukture (slabih 50 % po rebalansu predvidenih sredstev za leto 2010) so že dokončani projekti avtocestnih odsekov in večja stopnja tveganja pri velikih infrastrukturnih projektih.

S stališča razvojnih prioritet OP ROPI se je tretji ukrep izhodne strategije, kar zadeva črpanje evropskih sredstev za uresničevanje prioritete železniške infrastrukture, izvajal le v manjši meri. Projekt izvedbe integralnega javnega potniškega prometa pa je v postopku potrjevanja.

Izven prioritetenih področij je v letu 2010 potekala posodobitev letališke infrastrukture letališča Maribor in 11 projektov posodobitve državnega cestnega omrežja.

Spremembe OP RR in OP ROPI vključujejo tudi področje kazalnikov, ki naj bi v nadaljevanju realneje izkazovali primanjkljaj in realnost izvedbe na podlagi dosedanjega dela in napovedi izvajanja kohezijske politike. Poenotenje kazalnikov za merjenje predvidenih rezultatov in zastavljenih ciljev operativnih programov kohezijske politike, ki je predvideno v tretjem ukrepu izhodne strategije, je v začetni fazi.

3.2.2. Koordinacija finančnih instrumentov; sinergije ukrepov izvajalskih institucij

Ukrep 4: Koordinacija finančnih instrumentov; sinergije ukrepov izvajalskih institucij **Ukrep se večinoma izvaja**

Za usklajeno delovanje državnih institucij v podporo uspešnejšemu premagovanju krize in novemu razvojnem modelu RS vlada julija 2010 sprejela predlog za ustanovitev Spodbujevalno razvojne platforme (SRP) kot finančne platforme za sofinanciranje z razvojnimi sredstvi proračuna, v letu 2010 pa so bile oblikovane pravne podlage za njeno delovanje.

V času finančne krize je SID banka kot nosilka javnih pooblastil izvedla nekatere finančne ukrepe in povečala kreditne aktivnosti za omilitev posledic finančne krize. Skupina SID banka je v 2010 podprla za 11,3 mrd EUR poslov, kar je 21-odstotno povečanje v primerjavi z 2009. Zaradi tega je bilo zmanjšanje stanja kreditov podjetjem v bančnem sistemu v 2010 približno trikrat manjše od dejanskega zmanjšanja v 2010.

MVZT je za izvajanje instrumenta finančnega inženiringa pri Slovenskem podjetniškem skladu (PIFI) v višini 50 mio EUR zagotovil dodatne vire za kreditiranje malih in srednjih podjetij preko komercialnih bank v višini 150 mio EUR.

3.2.3. Prilagoditev instrumentov garancij, jamstvenih shem in drugih oblik državne pomoči

Ukrep 5: Spremembe jamstvenih shem in individualna poročstva **Ukrep se izvaja**

Izhodna strategija predvidela, da se ob izteku jamstvene sheme po Zakonu o jamstveni shemi Republike Slovenije (ZJShemRS) konec leta 2010 kot protikrizni ukrep začne uveljavljati novi instrument, ki bo namenjen spodbujanju financiranja investicij v dejavnosti, ki so za Slovenijo posebnega pomena – v tehnološko prenovo, razvoj turizma, regionalni razvoj, investicij v varstvo okolja in učinkovito rabo energije ter investicij na področju raziskav in razvoja.

V začetku junija 2010 je tako stopil v veljavo Zakon o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb (ZPFIGD), ki predvideva za 1,0 mrd EUR poroštev, država pa jamči za 75 % glavnice, kar pomeni, da je kreditni potencial na osnovi te jamstvene sheme na ravni dobre 1,3 mrd EUR.

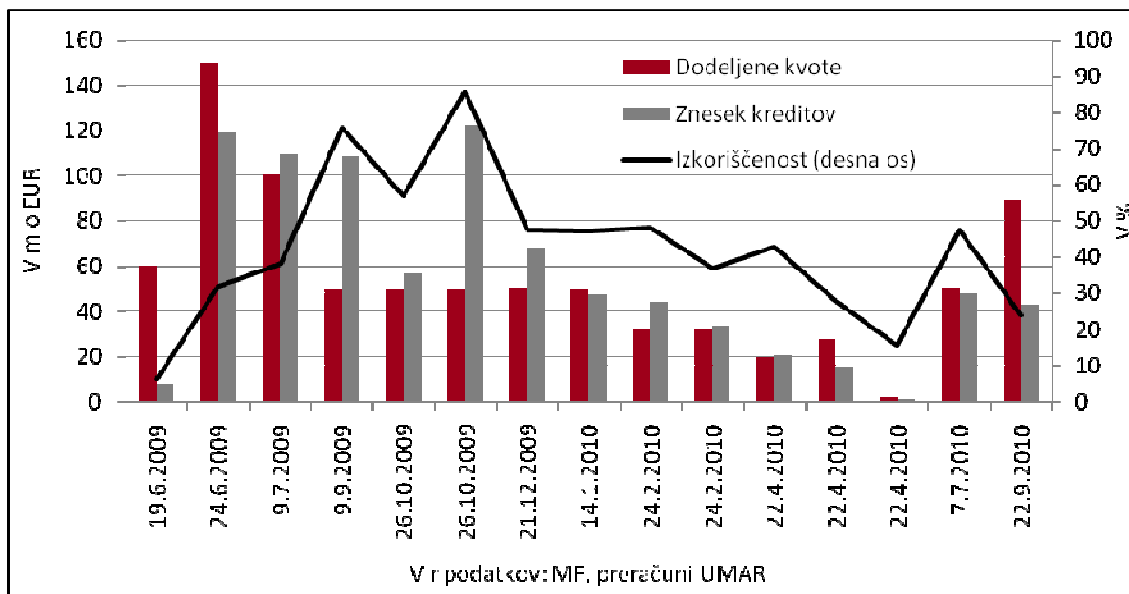
SID banka, ki je zadolžena za vodenje postopkov v zvezi z izdajanjem poroštev, je tako v drugi polovici avgusta objavila razpis za jamstva v višini 50 mio EUR, ki naj bi potekel konec leta 2010, a je bil zaradi premajhnega zanimanja podaljšan do 31. 7. 2011. Do 31.01.2011 je bilo tako dodeljeno le eno jamstvo za financiranje investicij gospodarskih družb v višini 1,5 mio EUR¹, kar kaže na izredno skromen učinek sprejetega ukrepa. Eden izmed možnih razlogov za takšno gibanje bi lahko iskali tudi v tem, da so slovenske banke v trenutnih razmerah precej nenaklonjene sprejemanju dodatnih tveganj, kar je posledica velikih likvidnostnih pritiskov na slovenski bančni sistem, ki je povezan z močno odvisnostjo od tujih kratkoročnejših virov (vloge in krediti), obenem pa imajo banke razmeroma nizek obseg kapitala. Količnik temeljnega TIER 1 kapitala je bil v letu 2009 med najnižjimi v EU, njegova vrednost pa se je v prvi polovici leta 2010 še zniževala². To jim ne omogoča prevzemanja dodatnih tveganj, hkrati pa se soočajo z intenzivnim slabšanjem kakovosti naložb, kar še dodatno pritiska na kapitalsko ustreznost slovenskega bančnega sistema. Banke so nekoliko raje financirale na osnovi jamstev iz ZJShemRS³, kjer je bilo na 15 avkcijah v letu 2010 dodeljenih za 809 mio EUR jamstvene kvote, na osnovi teh pa so banke odobrile za dobrih 310 mio EUR kreditov z jamstvom RS, kar je po naši oceni predvsem posledica tega, da so banke na osnovi te jamstvene sheme lahko del že obstoječih tveganj prenesle na državo, medtem ko morajo pri kreditiranju na osnovi Zakona o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb sprejemati del novih tveganj. V letu 2010 je bilo tako na osnovi ZJShemRS unovčenih za 3,7 mio EUR jamstev.

¹ Na osnovi zadnjih podatkov so bila dodeljena 4 jamstva v višini 11,5 mio EUR.

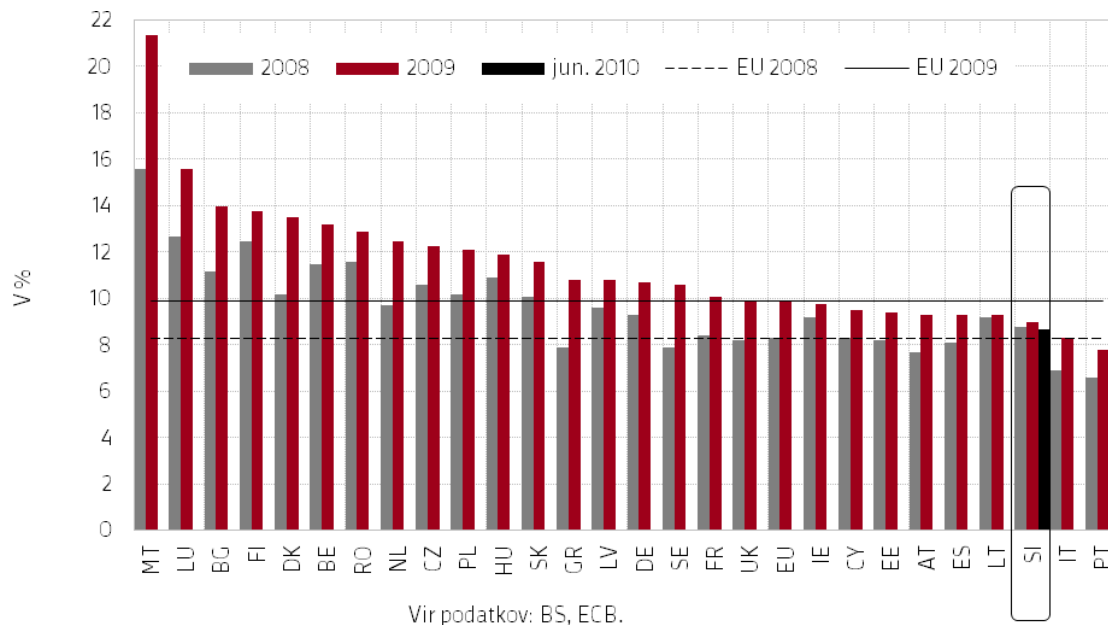
² Podatki ECB za velike bančne skupine kažejo, da se je količnik temeljnega kapitala TIER 1 v prvi polovici leta 2010 okrepil.

³ Vendar je bila tudi izkoriščenost teh jamstev precej slaba.

Slika 1: Dodeljene kvote in kreditiranje na posameznih avkcijah ter njihova izkoriščenost (do 31. marca 2011)

Slika 2: Količnik temeljnega Tier 1 kapitala v državah članicah EU

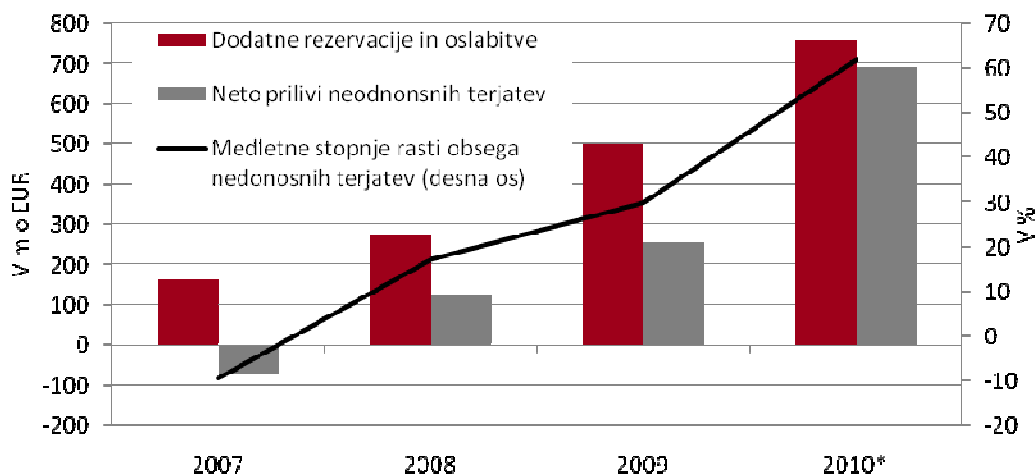
3.2.4. Koncept »sanacije« slabih naložb bank

Ukrep 6: Ravnanje v primeru reševanja slabih terjatev bank Ukrep se delno izvaja

Kot primeren ukrep z vidika krepitve bančnega sistema in vzpostavitve normalnejšega financiranja gospodarstva se kaže čimprejšnja dokapitalizacija bančnega sistema in vzpostavitev mehanizmov za učinkovitejše upravljanje z naložbami slabše kakovosti znotraj bank. V letu 2010 so namreč banke, kljub temu da so v veliki meri kreditirale bolj varne komitente (gospodinjstva in državo), močno okrepile oblikovanje dodatnih oslabitev in rezervacij. Te so v letu 2010 dosegle 798 mio EUR, kar je skoraj 60 % več kot v letu 2009. Tako veliko povečanje je posledica hitrega slabšanja kakovosti bančne aktive. Nedonosne terjatve so novembra 2010 predstavljale že 3,5 % vseh terjatev in so znašale 1,8 mrd EUR. Na slabšanje položaja slovenskega bančnega sistema pa so pričele opozarjati tudi bonitetne agencije, ki so konec preteklega leta pričele z zniževanjem bonitetnih ocen posameznih bank v Sloveniji⁴, na nevarnost nadaljnjega zniževanja bonitetnih ocen pa opozarjajo tudi negativni obeti. To je še dodatno otežilo pridobivanje svežih virov sredstev na mednarodnih finančnih trgih, kar bo dodatno poglobilo težave slovenskega bančnega sistema.

Aktivnosti, ki se tičejo preučitve potrebe po posebnem reševanju slabih terjatev bank (ustanovitev slabe banke) so bile izvedene v letu 2010. Vlada je po posvetovanju z BS ugotovila, da izvedba tega ukrepa glede na takratno stanje ni potrebna. V letošnjem letu pa je MF glede na nove okoliščine BS ponovno zaprosili za stališče.

Slika 3: Oblikovanje dodatnih rezervacij in oslabitev ter medletne stopnje rasti in neto prilivi nedonosnih terjatev

Vir podatkov: BS, preračuni UMAR. Opomba: *Podatki o nedonosnih terjatva: so razpeložljivi do novembra 2010.

⁴ Stanje v bančnem sistemu je tudi eden izmed glavnih razlogov, da je EBRD konec januarja znižala napoved gospodarske rasti za Slovenijo iz 2,1 % na 1,7 %.

3.3. KREPITEV ELEMENTOV VARNE PROŽNOSTI

Eden izmed ključnih elementov, ki lahko pripomore k večji zaposlenosti in blaženju nihanj aktivnosti, je prožen trg dela. Primerjave držav EU kažejo, da Slovenija po številnih kazalcih, ki opredeljujejo razmere na trgu dela in motivacijo za aktivnost, zaostaja za povprečjem.

Izhodna strategija predvideva ukrepe za posodobitev trga dela preko prenove ključne zakonodaje in povezovanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja ob hkratnem povečanju učinkovitosti socialne politike. Poleg tega predvideva spremembe, ki bi okrepile konkurenčnost gospodarstva z znižanjem stroška dela delodajalcev in neposredno spodbujale zaposlovanje na delovnih mestih.

Ugotavljamo, da je bil precejšen del predvidenih ukrepov uresničen že v prvem letu izvajanja izhodne strategije: sprejeta je bila zakonodaja za povečanje učinkovitosti socialne politike, pri čemer pa bodo učinki odvisni od izvedbe podpornih dejavnosti; delno so bili izvedeni ukrepi aktivne politike zaposlovanja; sprejeta sta bila Zakon o urejanju trga dela in Zakon o malem delu ter Zakon o štipendiranju. V tem sklopu tako ostajajo neizvedeni ukrep posodobitve trga dela s spremembami Zakona o delovnih razmerjih in zmanjšanje neenakosti med vplačniki prispevkov za socialno varnost z uvedbo omejitve zgornje meje zavarovalnih osnov za socialne prispevke, ki je trenutno v fazi preučitve posledic omejitve.

3.3.1 Stroški dela in socialna varnost

Izhodna strategija kot enega izmed razlogov za skromno ustvarjanje novih delovnih mest s strani podjetij navaja relativno visoko davčno obremenitev dela, predvsem zaradi visokih prispevkov za socialno varnost, ki so nad povprečjem OECD. Slovenija namreč spada med države, ki nimajo zgornje meje pri določanju osnove, od katere se plačujejo socialni prispevki.

Poleg tega izhodna strategija predvideva povečanje učinkovitosti uporabe sredstev na področju socialne politike.

Ukrep 7 : Omejitev zgornje meje zavarovalnih osnov za socialne prispevke Ukrep ni izveden

Trenutno se preučujejo fiskalne posledice omejitve osnove za plačevanje prispevkov za socialno zavarovanje in določena še odprta vprašanja na področju usklajenosti različnih vrst prispevkov socialnega zavarovanja (spremembe zdravstvenega zavarovanja in uvajanje zavarovanja za dolgotrajno oskrbo).

Ukrep 8: Povečanje učinkovitosti socialne politike Ukrep izveden, učinki odvisni od izvedbe podpornih dejavnosti

Ukrep predvideva sprejetje dveh zakonov, in sicer Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, s katerim bo vzpostavljena ena vstopna točka za socialne transferje, in Zakona o socialno-varstvenih prejemkih, ki bo urejal denarno socialno pomoč in nadomestilo za invalidnost, predvidoma pa tudi varstveni dodatek po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ).

Predvidena ukrepa sta bila realizirana s sprejemom dveh zakonov v juliju 2010. Tako je bil sprejet nov Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ki naj bi pomenil določeno

poenostavitev (koncept ene vstopne točke) in večjo ciljanost (upoštevanje dohodkov in premoženja) v sistemu socialnih transferjev. Nova sistemska ureditev je lahko podlaga za pravičnejši in učinkovitejši sistem socialnih transferjev, vendar je doseganje namenov zakona pomembno odvisno od načina izvedbe (zakon se bo začel izvajati s 1. septembrom 2011, pred tem pa naj bi v okviru projekta e-Sociala zagotovili informacijske povezave do podatkovnih virov in prilagodili informacijski sistem na centrih za socialno delo (pomoč pri odločanju v konkretnih postopkih). Predvidena je tudi povezava do zbirke podatkov o vrednosti nepremičnin, da bo pri odločanju o upravičenosti do posameznih pravic možno tudi upoštevanje vrednosti nepremičnin). Za realizacijo informacijskih povezav do podatkovnih virov je ustanovljen program projektov e-Sociala in posebna medresorska projektna skupina, ki bo te povezave in pripadajočo infrastrukturo ter uporabljene komponente razvila na tak način, da bo primeren tudi za nadaljnje podobne projekte.

Tudi Zakon o socialno-varstvenih prejemkih se bo začel uporabljati približno leto dni po uveljavitvi (s 1. junijem 2011). Glede na to da se z njim povečuje višina minimalnega dohodka, bo nekoliko izboljšal položaj prejemnikov denarnih socialnih pomoči, vpeljal pa bo tudi stimulacijo za delovno aktivnost, saj naj bi delovno aktivne osebe prejemale višjo socialno pomoč kot neaktivne delovno sposobne osebe. Zakon nadomešča tudi dosedanje ureditve državnih pokojnin, varstvenih dodatkov in nadomestil za invalidnost za duševno in telesno prizadete osebe in odpravlja sedanje neenakosti na tem področju.

3.3.2. Politika zaposlovanja in trg dela

Zmanjšanje likvidnosti in padec naročil sta za podjetja v času krize največji težavi, ki ju je kratkoročno težko premostiti, zato je vlada v okviru protikriznih ukrepov podjetjem ponudila možnost delnega subvencioniranja krajšega delovnega časa ter subvencioniranje plač delavcev, poslanih na čakanje. Po izteku obeh shem pa je predvidela ukrepe aktivne politike zaposlovanja, socialnih programov in politike vseživljenjskega učenja.

Ukrep 9: Povezovanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja Ukrep je delno izveden

Ukrep predvideva:

- sprejetje spodbud za povečanje zaposlenosti in produktivnosti
- sprejetje spodbud za večjo socialno vključevanje oziroma širši socialni razvoj
- zagotovitev učinkovitih in sodobnih inštitucij na trgu dela.

Ukrepi za povečanje spodbud za zaposlenost in produktivnost so bili večinoma izvedeni. V letu 2010 je bilo na novo sklenjenih 77.504 pogodb za vključitev v ukrepe APZ, kar je 40,0 % več kot leta 2009. Ocenjujemo, da so programi APZ, ki vključujejo ukrepe spodbujanja zaposlovanja in samozaposlovanja (brez aktivnosti pomoči pri samozaposlitvi) ter programe za povečanje socialne vključenosti, neposredno prispevali k zaposlenosti 16.245 oseb (19,4 % več kot leta 2009). Ob tem so deleži vključenih po posameznih ukrepih ostali podobni kot leta 2009; največ pogodb je bilo sklenjenih v okviru ukrepa usposabljanja in izobraževanja (44,2 %), ukrepa spodbujanja zaposlovanja in samozaposlovanja (30,7 %), ukrepa svetovanja in pomoči pri iskanju zaposlitve (16,3 %) ter ukrepa programov za povečanje socialne vključenosti (8,7 %).

Med aktivnostmi, ki so imele neposreden vpliv na zaposlenost, je bilo največ pogodb sklenjenih za javna dela, za subvencije za samozaposlitev (enkratna finančna pomoč v obliki nepovratnih sredstev v višini 4.500 evrov, namenjena pomoči ob začetku samostojne dejavnosti in uresničitvi poslovne ideje, subvencijo pa je možno pridobiti po zaključenih pripravah na samozaposlitev) ter za program »Zaposli.me« (program omogoča, da tržno usmerjeni delodajalci pridobijo subvencijo v višini 4.000 evrov za zaposlitev brezposelne osebe iz ciljne

skupine razpisa – brezposelni mladi, iskalci prve zaposlitve, starejši, tisti z nižjo izobrazbo in dolgotrajno brezposelni).

Po vrstah aktivnosti, ki imajo posreden vpliv na zaposlenost, pa je bilo največ pogodb sklenjenih za pomoč pri samozaposlitvi, programe institucionalnega usposabljanja (namenjeni so pridobitvi dodatnih znanj, veščin in spretnosti za uporabo na delovnem mestu), pomoč pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve, delovni preizkus (namen je, da se brezposelnim pred zaposlitvijo omogoči, da preizkusijo znanja, veščine, spretnosti in delovne navade), program »Znanje uresničuje sanje« (možnost subvencioniranja računalniških in jezikovnih tečajev ter nacionalnih oz. temeljnih kvalifikacij), usposabljanje na delovnem mestu (delodajalec usposablja brezposelno osebo za konkretno delovno mesto) ter formalno izobraževanje.

Ni pa bil izveden ukrepi za modernizacijo institucij na trgu dela.

Ukrep 10: Posodobitev ureditve trga dela **Ukrep je delno izveden**

Ukrep predvideva sprejetje oz. spremembe štirih zakonov, in sicer:

- Zakona o delovnih razmerjih
- Zakona o urejanju trga dela
- Zakon o malem delu
- Zakon o štipendiranju.

Spremembe Zakona o delovnih razmerjih niso bile sprejete, predvidene so v letošnjem programu dela Vlade RS, skupaj s posebnim zakonom o odpravninskem skladu.

Sprejet je bil novi zakon o minimalni plači, ki je bil predviden kot komplementarni ukrep spremembam zakona o delovnih razmerjih. Vendar višanje minimalne plače brez ukrepov, predvidenih v zakonu o delovnih razmerjih, na kratek rok zmanjšujejo konkurenčnost, kar je v nasprotju s spremembami v sistemu zaposlovanja, ki so ciljane na izboljšanje konkurenčnosti, zato so načrtovane spremembe ZDR nujne.

Sprejet je bil nov Zakon o urejanju trga dela, ki se je začel uporabljati 1. januarja 2011, nadomestil pa je Zakon o zavarovanju za primer brezposelnosti. Namen novega ZUTD je nadaljevanje uveljavljanja koncepta prožne varnosti na trgu dela.

Glavni poudarki oz. spremembe novega zakona so:

- Širjenje kroga upravičencev do denarnega nadomestila za brezposelnost (do njega je upravičen posameznik, ki je bil pred nastankom brezposelnosti zavarovan vsaj 9 mesecev v zadnjih dveh letih; po starem zakonu vsaj 12 mesecev v zadnjih 18 mesecih).
- Višanje denarnega nadomestila za prve tri mesece (iz 70 na 80 odstotkov osnove). Osnova za odmero nadomestila je povprečna mesečna plača posameznika v 8 mesecih. Minimalno denarno nadomestilo znaša 350 evrov bruto.
- Povečanje dovoljenega obsega dela brezposelnih z namenom, da bi ohranili boljši stik s trgom dela (upravičencu se denarno nadomestilo ne zniža, če ne prekorači meje dohodkov iz dela, ki znaša 200 evrov neto).
- Pravico do denarnega nadomestila imajo tudi zavarovanci, ki redno ali izredno odpovejo pogodbo o zaposlitvi, ker jim delodajalec v zadnjih 12 mesecih več kot 6 mesecev ni plačeval prispevkov za socialno varnost.
- Podaljšanje časa trajanja denarnega nadomestila za starejše zavarovance.

- Upravičenec do plačila prispevkov za upokojitev je po novem zakonu zavarovanec, ki mu bo po izteku denarnega nadomestila do izpolnitve minimalnih pogojev za starostno upokojitev manjkalo največ eno leto (prej 3 leta).
- Povečanje vloge Zavoda RS za zaposlovanje (z novim zakonom postaja najpomembnejši izvajalec ukrepov aktivne politike zaposlovanja).

Sprejet je bil novi Zakon o malem delu, ki ustrežneje regulira študentsko delo, vendar zaradi referendumске pobude še ni uveljavljen. Zakon povsem na novo omogoča podobno obliko dela, kot je omogočena študentom, tudi upokojencem in brezposelnim. Namen zakona je bil preko omejitev obsega malih del spodbuditi redno zaposlovanje. Učinkov zakona še ni možno analizirati, ker zakon še ni uveljavljen.

Zakon o štipendiranju je Vlada sprejela marca 2011.

IV. STRUKTURNI UKREPI

Staranje prebivalstva, ki je v Sloveniji med najbolj izrazitimi v EU, zahteva prilagoditve sistemov socialne varnosti, saj se bo v nasprotnem primeru že v srednjeročnem obdobju zmanjšal obseg njihovih storitev oz. bo ob ohranjanju sedanje ravni storitev njihovo financiranje privedlo do nevdržnih javnih financ.

Izhodna strategija v sklopu strukturnih ukrepov predvideva:

1. posodobitev pokojninskega sistema, kjer naj bi v prvi fazi posodobili sedanji sistem, v drugi fazi pa vpeljali sistem, ki bi temeljil na načelu večstebnega sistema
2. vzpostavitev sistema dolgotrajne oskrbe, ki bi celovito uredil dejavnosti dolgotrajne oskrbe
3. posodobitev sistema zdravstvene dejavnosti in zdravstvenega zavarovanja.

Izmed predvidenih sprememb je Državni zbor v letu 2010 sprejel posodobitve pokojninskega sistema, ki pa so bile manjše od predvidenih v izhodni strategiji. Njihova uveljavitev, predvidena za začetek leta 2011, je odložena zaradi referendumске pobude glede uveljavitve sprejetega zakona.

Na ostalih dveh področjih socialne zaščite v prvem letu izvajanja izhodne strategije še ni bila izvedena nobena od predvidenih sprememb.

4.1. SPREMEMBE POKOJNINSKEGA SISTEMA

Ukrep je delno sprejet, vendar še ni uveljavljen

Sprejet je bil prvi del sprememb, ki se nanašajo na modernizacijo pokojninskega sistema, ki naj bi (v smeri, kot je bilo predvideno z izhodno strategijo), za določeno obdobje izboljšal javnofinančno in socialno zdržnost sistema, vendar je zaradi referendumске pobude uveljavitev zakona trenutno še nejasna.

Drugi del sprememb (vzpostavitev novega sistema s preoblikovanjem prvega stebra v ničelni steber, ki vsakomur zagotavlja univerzalno pokojnino, in vzpostavitvijo novega stebra na podlagi navideznih pokojninskih računov) še ni v pripravi.

Tabela 2: Javnofinančni učinki različnih sistemov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, v % BDP

	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2021	2025
ZPIZ-1: veljavna ureditev	11.2	11.2	11.4	11.6	11.7	11.9	12.1	13.0
ZPIZ-2: prvotni predlog vlade	11.2	11.1	11.0	10.7	10.4	10.2	10.1	10.6
ZPIZ-2: sprejeta, še neuveljavljena ureditev	11.2	11.1	11.2	10.9	10.7	10.6	10.6	11.3

Vir: Dodatne ocene učinkov predlagane pokojninske zakonodaje, Mitja Čok, Jože Sambt, Boris Majcen. IER, November 2010.

4.2. SPREMEMBE SISTEMA DOLGOTRAJNE OSKRBE

Ukrep ni bil uveljavljen

Predlog zakona je bil posredovan v javno razpravo marca 2010; neuskladen je predvsem del o financiranju sistema na podlagi vzpostavitve sistema socialnega zavarovanja in uskladitve s pokojninskim in zdravstvenim zavarovanjem.

4.3. SPREMEMBE V SISTEMU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI IN ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Ukrep ni bil uveljavljen

Izhodna strategija za področje zdravstva predvideva sprejem dveh temeljnih področnih zakonov: Zakona o zdravstveni dejavnosti in Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Ministrstvo za zdravje je v marcu 2010 predložilo predlog Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej) Vladi RS, ki ga je poslala v Državni zbor, toda obravnave ni bilo zaradi zamenjave ministra za zdravje v aprilu 2010. Ministrstvo je februarja 2011 dalo v javno razpravo nove teze za nadgradnjo zdravstvenega sistema, na podlagi katerih bosta po uskladitvi pripomb in predlogov vzporedno pripravljena nov predlog ZZDej in osnutek Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

V. INSTITUCIONALNE PRILAGODITVE

Institucionalno okolje pomembno prispeva k delovanju gospodarskih sistemov in s tem določa konkurenčnost posameznih ekonomij.

Poleg strukturnih sprememb zato izhodna strategija predvideva tudi institucionalne spremembe, ki naj bi ustvarile boljše pogoje za gospodarjenje in privedle do konkurenčnejšega okolja. Predvideni ukrepi se osredotočajo na boljše upravljanje javnih institucij in javne uprave ter prilagoditve v prometni in energetske infrastrukturi za učinkovito okoljsko in podnebno politiko.

Med predvidenimi spremembami upravljanja javnih institucij je vlada izpeljala ustanovitev Agencije za javno naročanje in Agencije za upravljanje kapitalskih naložb, ki je pričela z delom, vendar je prestavila rok, do katerega bo predstavila strategijo upravljanja z državnim premoženjem; izpeljane so statusne spremembe DARS; v ustanavljanju je Javni sklad za ravnanje z nepremičnim premoženjem; vse ostale predvidene spremembe v prvem letu izvajanja izhodne strategije niso bile izvedene.

V sklopu ukrepov za prilagoditve v prometni in energetske infrastrukturi za učinkovito okoljsko in podnebno politiko je bila uzakonjena nova ureditev glede sistema umeščanja prometne in energetske infrastrukture v prostor ter sprejeta zakonodaja za razvoj železniškega sistema, nista pa bila sprejeta niti Zakon o podnebnih spremembah niti celovita podnebna strategija do leta 2050.

5.1. Prilagoditve na področju upravljanja javnih institucij in javne uprave

Agencija za upravljanje kapitalskih naložb RS in preoblikovanje KAD in SOD Ukrep je delno izveden

Vlada RS je ustanovila Agencijo za upravljanje kapitalskih naložb RS, katere ključna naloga je učinkovitejše upravljanje s finančnim premoženjem države. Začetni rok za pripravo strategije upravljanja s premoženjem države, ki jo mora pripraviti agencija, se je iztekel, v skladu z zadnjimi napovedmi agencije pa je predstavljen na sredino leta 2011.

Javni nepremičninski sklad Republike Slovenije Ukrep je izveden

Do sedaj so bile v zvezi z ustanovitvijo Javnega nepremičninskega sklada RS opravljene naslednje aktivnosti:

- Sprejet je bil Zakon o Javnem nepremičninskem skladu RS, ki je začel veljati 17.11.2010.
- Z upravljalci nepremičnin, ki so predmet prenosa, potekajo usklajevanja, ki bodo do aprila 2011 zaključena.
- Vzporedno potekajo aktivnosti, povezane s prenosom finančnih sredstev, kadrov, sklenjenih najemnih pogodb, sodnih in upravnih sporov od sedanjih upravljalcev na sklad, aktivnosti povezane z zagotovitvijo računovodstva sklada ter zagotovitev prostorskih in drugih pogojev za delo sklada.
- Akt o ustanovitvi sklada ter terminski načrt vključevanja v sklad naj bi vlada potrdila do 1.5.2011.

Statusne in organizacijske spremembe družbe DARS d. d. Ukrep je izveden

Zakon o družbi za avtoceste je bil sprejet v predlagani obliki in velja od 4. decembra 2010. Namen preoblikovanja razmerij z DARS je zmanjšati možnost prenosa bremena servisiranja dolgov za izvedbo NPIA na javne finance RS. V bodoče bo DARS izvajal gradnjo AC v svojem imenu in za svoj račun s koncesijo za posamezne odseke, in sicer po modelu zgradi – upravljaj – prenesi (BOT).

Prilagoditve nadzora finančnih storitev Ukrep je izveden

Ukrep predvideva »proučitev možnosti za preoblikovanje treh nadzornih institucij (na trgu kapitala, zavarovalništva in bank), s ciljem večje učinkovitosti brez posega v njihovo neodvisnost« in nalaga MF, da obvesti vlado o zaključkih. Vlada je upoštevala mnenje IMF, Svetovne banke in OECD, ki priporočajo odlog tega ukrepa na poznejše srednjeročno obdobje, ko se bodo razmere na trgih normalizirale.

Preoblikovanje Urada za varstvo konkurence Ukrep je izveden

Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence, ki določa preoblikovanje Urada za varstvo konkurence v neodvisno agencijo je Vlada RS sprejela februarja 2011.

Javna agencija za javno naročanje RS

Ukrep je izveden

Javna agencija za javno naročanje RS je bila vzpostavljena z Zakonom o Javni agenciji za javno naročanje (Uradni list RS, št.59/10). Agencija je s 1.1.2011 začela z delom in izvaja naloge v skladu s 3. členom omenjenega zakona, med pomembnejšimi so: izvajanje skupnih javnih naročil za državne organe, izvajanje javnih naročil po pooblastilu za večje število naročnikov, vzpostavitev elektronskega kataloga in priprava vzorčnih razpisnih dokumentacij. V skladu z zakonom bo agencija v letu 2012 začela izvajati javna naročila, ki presegajo mejne vrednost v za objavo v Uradnem listu EU.

Ureditev izvajanja gospodarske javne službe systemskega operaterja distribucijskega omrežja

Ukrep ni izveden

Ukrep predvideva celovito reorganizacije sedanjih elektrodistribucijskih podjetij, ki še ni izvedena. Aktivnosti se izvajajo z izločitvijo trgovskih delov družb v samostojno podjetje, ki bo predvidoma izvedena 30. sept. 2011. Ločitev bo potekala tako, da bodo obstoječa elektrodistribucijska podjetja v 2011 izčlenila dejavnosti nakupa in prodaje električne energije v hčerinske družbe. Zatem bo Republika Slovenija kot večinski solastnik s svojimi solastniškimi deleži v elektrodistribucijskih podjetjih do leta 2013 dokapitalizirala SODO d.o.o. ter upravljanje nad SODO d.o.o. znova prenesla na Vlado Republike Slovenije, medtem ko bo pristojnost za upravljanje hčerinskih podjetij za nakup in prodajo električne energije ostala na Agenciji za upravljanje kapitalskih naložb RS.

Določitev potrebnih pogojev za učinkovito opravljanje negospodarskih javnih storitev/slужb

Ukrep ni izveden

V letu 2010 so potekala usklajevanja med ministrstvi, v letu 2011 je predvidena uveljavitev novega Zakona o izvajanju dejavnosti splošnega pomena.

Določitev potrebnih pogojev za učinkovito opravljanje gospodarskih javnih storitev/slужb

Poenostavitev upravljanja z infrastrukturo gospodarskih javnih služb

Ukrepa nista izvedena

Ukrep predvideva (v skladu s priporočili OECD) poenostavitev pravno-organizacijskih oblik, ki jih uporablja javni sektor, ki še ni izvedena. Za določitev potrebnih pogojev za učinkovito opravljanje negospodarskih javnih služb je bil v letu 2010 pripravljen predlog novega zakona glede institucionalne ureditve in izvajanja negospodarskih javnih služb. Predlog je v postopku obravnave na vladi RS. Namen nove normativne ureditve je opredelitev dejavnosti splošnega pomena, uredil pa bo tudi statusne oblike (javne zavode kot osebe javnega prava in zasebne zavode kot oblike zasebnega prava). Za javne zavode bo določeno, da opravljajo svojo dejavnost nepridobitno. Zakon bo sledil pravilu, naj se dejavnosti, ki se lahko financirajo tržno, tudi opravljajo v za to primernih oblikah (n.pr. gospodarskih družbah). Zakon bo uredil ustanovitev zavoda, ustanoviteljske pravice, organe zavoda, razmerje med poslovanjem in nadzorom, podeljevanje koncesij in druga skupna vprašanja, povezana z opravljanjem negospodarskih javnih služb.

Tehnološko-razvojna agencija Republike Slovenije

Ukrep ni izveden

Ukrep predvideva preoblikovanje TIA in JAPTI v enotno agencijo, ki še ni izvedena. Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2011-2020 (Vlada jo je potrdila na seji dne 10.3.2011) pa za leto 2011 predvideva prestrukturiranje javnih agencij za tehnološki razvoj in inovacije, JAPTI in TIA, na podlagi evalvacije, ki bo izvedena o strokovni in stroškovni učinkovitosti obeh agencij.

5.2. Prilagoditve v prometni in energetska infrastrukturi za učinkovito okoljsko in podnebno politiko

Prilagoditev sistema umeščanja prometne in energetske infrastrukture v prostor

Ukrep je izveden

Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor je bil sprejet v predlagani obliki in velja od 27. oktobra 2010. Namen zakona je skrajšanje trajanja postopka od pobude za investicijo v omenjeno infrastrukturo do pridobitve uporabnega dovoljenja. To naj bi dosegli z boljšo koordinacijo akterjev, ki nastopajo v tem procesu, s tem pa bi se znižal strošek investicije in doseglo učinkovitejše črpanje evropskih sredstev.

Razvoj železniškega sistema (infrastrukture in storitev)

Ukrep je izveden

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o železniškem prometu je bil sprejet v predlagani obliki in velja od 11. januarja 2011. Pomeni nadaljnje prilagajanje zakonodaji EU (prenos I. železniškega paketa) z izločitvijo infrastrukturnega upravljavca (tiri, naprave) ter omogočanjem učinkovitega in transparentnega poslovanja obvezne gospodarske javne službe (potniški promet) in dobičkonosnosti tržne dejavnosti (tovorni promet). Omenjeni zakon je prvi korak na tej poti.

Spodbujanje obnovljivih virov energije

Izhodna strategija ne predvideva dodatnih ukrepov za doseg tega cilja

Izhodna strategija navaja dolgoročni cilj Slovenije, ki je zagotoviti 25 % obnovljivih virov energije (iz današnjih približno 16 %) ter 10 % obnovljivih virov energije v prometu (v strukturi končne porabe) do leta 2020.

Ukrepi za doseganje teh ciljev so opredeljeni v Akcijskem načrtu za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (AN OVE) iz julija 2010. Na podlagi evropske Direktive 2009/28/ES je bila priprava akcijskih načrtov v letu 2010 obveznost vsake države članice EU in tako ni neposredno povezana s slovensko izhodno strategijo. V skladu s pripravo dokumentov razvojnega in proračunskega načrtovanja je znotraj posameznih politik zagotovljen horizontalen pristop k uresničevanju prehoda v nizko ogljično družbo.

Prilagajanje na podnebne spremembe

Ukrep ni izveden

Ukrep predvideva, da bo Slovenija na programski ravni v letu 2010 sprejela Zakon o podnebnih spremembah in celovito podnebno strategijo do leta 2050, ki bo zajemala temeljne usmeritve za prehod v nizkoogljico družbo. Nobeden izmed naštetih dokumentov v prvem letu izvajanja izhodne strategije ni bil sprejet. Služba vlade za podnebne spremembe pa je pripravila osnutka obeh dokumentov in pridobila ustrezne ekspertize. Za pridobitev širšega soglasja je SVPS bistveno prenovila sestavo in koncept delovanja Sveta za trajnostni razvoj.

Dvig konkurenčnosti kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije

Ukrep se izvaja

Izhodna strategija ne predvideva posebnih ukrepov za dvig konkurenčnosti na področju kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije, ampak le povzema ukrepe Programa razvoja podeželja, ki naj bi prispevali k dvigu konkurenčnosti sektorja, predvidene že pred sprejetjem izhodne strategije; navaja: »V letu 2010 se bo začelo izvajanje tretje spremembe Programa razvoja podeželja za obdobje 2007–2013. S predlaganimi spremembami programa bodo ukrepi bolj usmerjeni k doseganju nacionalnih prioriternih ciljev, vključno z novimi področji ukrepanja (podnebne spremembe, energija iz obnovljivih virov, gospodarjenje z vodami, biotska raznovrstnost, prestrukturiranje sektorja mleka, inovacije, vzpostavitve širokopasovnega interneta na podeželskih območjih).«

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je junija 2010 Evropski komisiji posredovalo tudi predlog četrte spremembe Programa razvoja podeželja za obdobje 2007–2013. Spremembe programa so usmerjene v še uspešnejše in učinkovitejše črpanje sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

V letu 2010 je bilo narejeno Poročilo o vmesnem vrednotenju programa razvoja podeželja 2007-2013. Namen poročila je predstaviti ugotovitve o izvajanju, uspešnosti in vplivih programa razvoja podeželja ter podati priporočila za nadaljnje izvajanje programa.

Na področju kmetijske politike je bila v luči prilagajanja podnebnim spremembam leta 2008 sprejeta Strategija prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam. Le te pa je v letu 2010 sledil še Akcijski načrt prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam za leti 2010 in 2011, ki predstavlja izvedbeni del te strategije. Strategija in akcijski načrt sledita smernicam ukrepov EU za prilagajanje podnebnim spremembam.

Optimizacija gospodarjenja z gozdovi

Ukrep se izvaja

Ukrep predvideva povečanje učinkovitost gospodarjenja z gozdovi z:

- optimizacijo izdelave gozdnogospodarskih načrtov ter večjega vključevanje lastnikov gozdov v pripravo načrtov za gospodarjenje z gozdovi
- izvajanjem gozdarskega in naravovarstvenega nadzora v gozdovih
- optimizacijo načrtovanja gozdnogojitvenih del
- optimizacijo dela pri izbiri drevja za posek
- ugotavljanjem letne količine posekane lesne mase preko vzorčnih metod.

V letu 2010 je bil sprejet tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gozdovih. Spremembe in dopolnitve zakona se nanašajo na preprečevanje drobitev gozdnih posesti z namenom zagotovitve učinkovitejšega gospodarjenja z gozdovi.